

Hvis du er i tvivl om et ords stavemåde, bør du søge tilbage til det pågældende ords stamme og derfra gå i gang med at forme ordet i overensstemmelse med bøjningsbestemmelserne.

Grundlæggende er det sådan, at stammen findes i alle ordets bøjningsformer. Dog kan der forekomme omlyde og konsonantfordobling f.eks. en mand → alle mændene, et udtryk → alle udtrykkene.

Pas derfor også på, hvis der findes et stumt -d i et ord. Dette -d vil i næsten alle tilfælde findes i de forskellige bøjninger.

Pas på ordet gjort. Der er ganske vist ikke -d i stammen (gør), men i datids-formen 'gjorde' er der -d. Det må dog ikke tages med i førnutidsformen 'gjort'. (Husk: Den, der skriver -d i gjort, han skal ha' sin ende smurt). Så ved du det.

Se side 12-14 (uregelmæssige udsagnsord) Sammenlign de enkelte ords forskellige former.

Navneord

For jyder er der måske et særligt problem, når man udtrykker sig skriftligt. Det drejer sig om rigtigt valg af 'en' eller 'et'. Fra daglig tale er man nemlig tilbøjelig til at benævne mange ord med forkert køn, f.eks. 'en stor problem' eller 'en ordentlig træ' eller det var 'en høj bjerg'. På jysk vil det næsten altid være sådan, at mange 't-ord' bliver til 'n-ord' og ikke omvendt.

Navneordene har i flertal 4 forskellige bøjningsendelser:

-e (flere dage), -r (flere uger), -er (flere måneder), -0 (flere år _)

Du skal lægge mærke til, at disse endelser som regel altid følger med over i formen med alle..., f.eks. alle dagene, alle ugerne, alle månederne.

Læg dog mærke til undtagelsen: flere mennesker, alle menneskene (÷ -r)

De hyppigste fejl i navneord er følgende:

- ◆ **dobbelt konsonant**: f.eks. en væg – flere vægge, en hal – flere haller, et tillæg – alle tillæggene, en gås – alle gæssene.
- ◆ **flertals -r**: f.eks. et øre – flere ørerr – mine frosne ørerr, - en murer – mureren – to murere – alle murerne, en sagfører – sagføreren – to sagførere – alle sagførerene (pas på dem)
- ◆ **uregelmæssig bøjning**: f.eks. en datter – to døtre, en gulerod – tre gulerødder, en gås – flere gæs, en moder – to mødre, en fader – to fædre.
- ◆ **stumme konsonanter**: f.eks. en indsats, en hjørnesofa, et hjem, et kugleleje.
- ◆ **deling eller manglende deling af navneord**: f.eks. ungdoms-skole, varmtvands-beholder, alderdoms-svækkelse. Generelt gælder det, at to navneord skrives i ét ord. De tre nævnte eksempler skrives altså i et ord. Delingen er markeret med bindestreg. F.eks. også hundehus (en hund – et hus), flyvemaskinemotor (en flyvemaskine – en motor). **Bemærk**: Det sammensatte navneords køn retter sig efter det sidste ord. Det kommer således til at hedde 'et hundehus' og 'en flyvemaskinemotor'.
- ◆ **I ét eller to ord**: når to navneord hører nært sammen, skal de skrives i ét ord. Det er lidt anderledes med andre ordsammensætninger.

Her kan du bruge denne regel:

Står et forholdsord sammen med et navneord eller et stedord, skal det være i to ord. Står forholdsordet sammen med et biord, skrives det i ét ord.

Eks. Folk stod **uden for** biografen. – Jeg stod også **udenfor**. – Spilleren headedede **indover**. – En anden centrede **ind over** forsvaret. – De bor **over for** Brugsen. – Jeg bor også **overfor**.